

མི་ ༡་ ལིན

སུའུ་ལེན་གི་སྤྱི་ཚྭ་གས་རིང་ལུ་གས་དཔལ་
འབྱོར་གི་གནད་དོན

མི་རིགས་དབུ་ཕྱུག་ཁང

མི་ ༥་ མིན

སྤྱི་ལོ་གི་སྤྱི་ཚེས་ཅིང་ལུགས་དཔལ་
འབྱོར་གི་གནད་དོན

མཉེན་ཆ་ཀློང་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་

本书曾于1959年1月翻译出版。这次再版时根据中共中央马克思、恩格斯、列宁、斯大林著作编译局翻译的、人民出版社1971年3月出版的汉文版本对译文作了校订。

དེའང་དེ་ 1959 ལོའི་ཟླ་ 1 པོར་སྐུ་རྩལ་ནས་སྒྱུར་བ་ཡིན། ད་པེས་ལྷང་
ལྷང་ལྷང་དབྱང་གི་མར་ཁེ་སི་དང་, ཨིན་ཀེ་སི་, ལེ་ཏིན་, སི་ཏེ་ལིན་པཅས་གི་
གསུང་ཚམ་སྒྲིག་སྐུ་རྩལ་ཁང་གིས་སྐུ་རྩལ་པ་དང་མི་དམངས་དཔེ་སྐུ་རྩལ་ཁང་གིས་ 1971
ལོའི་ཟླ་ 3 པར་པར་དུ་སྐུ་རྩལ་པའི་ཀྱི་ཡིག་པར་གཞི་གཞིར་བཟུང་ཏེ་དེ་མཆོད་སྐུ་
ཡིག་ལ་ཞུས་དག་བཏང་བ་ཡིན།

སི་ཏེ་ལིན

སྐུ་ལེན་གི་སྐྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་དཔལ་

འཕྱོར་གི་གནད་དོན

མི་རིགས་དཔེ་སྐུ་རྩལ་ཁང་གིས་སྐུ་རྩལ་ནས་སྐུ་རྩལ་པ

1959 ལོའི་ཟླ་ 1 པོར་པར་གཞི་ 1 པོ་སྒྲིག་པ

1973 ལོའི་ཟླ་ 5 པར་པེ་ཅིན་དུ་པར་གཞི་ 2 པོ་སྒྲིག་

པ་དང་པར་ཐེངས་ 2 པོ་བཟུབ་པ

དེའང་པར་སྐར་བྱུང་ 2

И. СТАЛИН
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ
СОЦИАЛИЗМА В СССР

斯 大 林
苏联社会主义经济问题

(藏 文)

民族出版社翻译出版 新华书店发行

民族印刷厂印刷

1959年1月第一版

1973年5月第二版

1973年5月北京第2次印刷

书号 M1049 (3) 39 每册 0.20元

དཀར་ཆག

1951 ལོའི་ཟླ་ 11 པའི་ཕྱི་ཟླ་རྒྱ་བཟུང་ཆུང་ལ་འབྲེལ་ཡོད་དཔལ་འབྱུང་།

གནད་དོན་སྐོར་གྱི་བསམ་འཆར་ (1)

1. རྒྱ་ཆུགས་རིང་ལུགས་ལམ་ལུགས་འགྲེལ་གྱི་དཔལ་འབྱུང་ཆུང་ལ་ཉིད་
གི་རྩ་བའི་གནད་དོན་སྐོར་ (1)

2. རྒྱ་ཆུགས་རིང་ལུགས་ལམ་ལུགས་འགྲེལ་གྱི་ཆོང་མོག་ཐོན་ཕྱིན་གྱི་གནད་དོན་སྐོར་ (12)

3. རྒྱ་ཆུགས་རིང་ལུགས་ལམ་ལུགས་འགྲེལ་གྱི་རིན་ཐང་ཆོས་ཉིད་གྱི་གནད་དོན་སྐོར་ (24)

4. རྒྱ་བྱེད་དང་རྒྱ་དུ་གཞི་བཟུང་དང་, རྒྱ་པའི་དཔལ་འབྱུང་དང་ལུགས་གྱི་དཔལ་འབྱུང་
བར་གྱི་འགལ་ཟླ་མེད་པ་འཛུ་རྒྱུ་ལི་གནད་དོན་སྐོར་དང་དེ་ཆོད་པར་གྱི་ཁྱད་
པར་མེད་པ་འཛུ་རྒྱུ་ལི་གནད་དོན་སྐོར་ (32)

5. འཇམ་མེད་ཆོང་ར་གཅིག་ལྟར་དེ་མོར་ཞིག་དུ་འབྱོ་བ་དང་འཇམ་མེད་གྱི་མ་ཅུ་
རིང་ལུགས་མ་ལག་གི་ཉམས་ཉེན་ཆེ་ཆོར་འབྱོ་བའི་གནད་དོན་སྐོར་ (38)

6. མ་ཅུ་རིང་ལུགས་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་བར་དམག་འབྲུག་ལངས་རྒྱ་གཡོལ་
ཐབས་མེད་པའི་གནད་དོན་སྐོར་ (42)

7. དྲིང་རབས་གྱི་མ་ཅུ་རིང་ལུགས་དང་རྒྱ་ཆུགས་རིང་ལུགས་གྱི་ཅུ་བའི་དཔལ་
འབྱུང་གྱི་ཆོས་ཉིད་གྱི་གནད་དོན་སྐོར་ (48)

8. གནད་དོན་གཞན་དག་གི་སྐོར་ (54)

9. མར་ཁི་མེ་རིང་ལུགས་གྱི་ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱུང་རིག་པའི་སྒྲིབ་དེབ་གྱི་
རྒྱལ་རྒྱུ་ལི་དོན་སྐོར་ (59)

10. ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱུང་རིག་པའི་སྒྲིབ་དེབ་གྱི་ཐོན་ཕྱིན་ལེགས་བཅོས་
གཏོང་རྒྱུ་ཐབས་ཤེས་ (61)

སྒོ་མཐུན་ཡ་ལི་ཅན་དང་དབྱེ་ལི་ཆེ་རུལ་མེ་ཅན་ལ་ཡིག་ལན་བཟང་བ་ (63)

སྒོ་མཐུན་ཡེར་དེ་ཡ་ལུལ་ཅན་ཁོར་གྱི་ནོར་འབྲུལ་སྐོར་ (76)

དང་པོ་སྒོ་མཐུན་ཡ་ལུལ་ཅན་ཁོར་གྱི་ནོར་འབྲུལ་གཙོ་བོའི་སྐོར་ (76)

གཉིས་པ་སྒོ་མཐུན་ཡ་ལུལ་ཅན་ཁོར་གྱི་ནོར་འབྲུལ་གཞན་དག་སྐོར་ (92)

སྒོ་མཐུན་ཨ་ཕུ་ས་ཉིང་ན་དང་ཕུ་ཀེ་ལུན་ཅིར་གཉིས་ལ་ཡིག་ལན་བཟང་བ་ (113)

1. རྒྱ་ཆུགས་རིང་ལུགས་གྱི་དཔལ་འབྱུང་ཆུང་ལ་ཉིད་གྱི་རྩ་བའི་གནད་དོན་སྐོར་ (113)

2. བྱུང་མང་ཞིང་ར་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་དེ་དམངས་འདས་ལ་དབང་བའི་ལམ་
ལུགས་གྱི་ཅུ་ཆད་དུ་སྒྲིབ་པ་བྱེད་ཐབས་གྱི་གནད་དོན་སྐོར་ (117)

དཔལ་འབྱོར་གནད་དོན་གི་གྲོས་ཚུར་ཚོགས་འདུར་ལྷགས་མཁན་ནམས་ལ་འབུལ་གྱི།

1951 ལའི་ཟླ་ 11 པའི་གྲོས་ཚུར་ཚོགས་འདུ་དང་འབྲེལ་

ཡོད་དཔལ་འབྱོར་གནད་དོན་སྐོར་གི་བསམ་འཆར་

ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་སླབ་དེབ་གི་ཟིན་བྱིས་དེར་ཞིབ་དཔྱད་བྱེད་ཆེད་...
ཚོགས་པའི་དཔལ་འབྱོར་གནད་དོན་སྐོར་གི་གྲོས་ཚུར་ཚོགས་འདུའི་ཡིག་ཆ་མཐའ་དག་...
ངའི་ལག་དུ་འབྱོར་བུང་, དེའི་ནང་《ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་སླབ་དེབ་གི་ཟིན་
བྱིས་དེ་ལོགས་བཅས་བྱེད་དགོས་པའི་སྐོར་ལ་བརྟན་པའི་བསམ་འཆར་》དང་, 《ཟིན་བྱིས་
ནང་དུ་ཡོད་པའི་ནོར་འབྲུལ་དང་གནད་འཁུལ་པོ་བུང་མེད་ས་ནམས་མེད་པ་བཟོ་དགོས་
པའི་སྐོར་ལ་བརྟན་པའི་བསམ་འཆར་》, 《ཅོད་སྲིད་བྱེད་པའི་གནད་དོན་སྐོར་གི་གསལ་
བཤད་ཡིག་ཆ་》བཅས་འདུག་།

ངའི་མཐུན་ལ་ཡིག་ཆ་དེ་ཚེ་ཆང་མ་དང་སླབ་དེབ་གི་ཟིན་བྱིས་དེར་ངེས་པར་དུ་...
གཤམ་གསལ་གི་བསམ་འཆར་དེ་ཚེ་འདོན་དགོས་པ་འདུག་བསམ་གི་འདུག་།

1. སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ལམ་ལུགས་འོག་གི་དཔལ་

འབྱོར་ཚས་ཉིད་གི་ངོ་པོའི་གནད་དོན་སྐོར་

སློ་མཐུན་འགའ་ཞིག་གིས་ཆན་རིག་གི་ཚས་ཉིད་དེའི་ཕྱི་རོལ་ལུལ་གི་ངོ་པོ་ཁས་...
ལེན་གི་མེད་པ་དང་, ལྷག་པར་དུ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ལམ་ལུགས་འོག་གི་ཆབ་སྲིད་
དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་ཚས་ཉིད་དེའི་ཕྱི་རོལ་ལུལ་གི་ངོ་པོ་ཁས་ལེན་གི་མེད་པ་རེད་།
ཁོ་ཚས་ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་ཚས་ཉིད་དེས་མའི་འདོད་སློ་ལྟར་སྤྱར་མི་ཐུབ་...
པའི་གོ་རིམ་གི་ཚས་ཉིད་རང་བཞིན་མཚན་གི་ཡོད་པ་དེ་ཁས་ལེན་གི་མེད་པ་རེད་། ཁོ་

ཆོའི་མཆས་ལ་ལོ་རྒྱུས་གིས་སྤུ་ལེ་ཡིད་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དམིགས་བསལ་གི་རྒྱས་པ་སྤྱད་པའི་
དབང་གིས་, སྤུ་ལེ་ཡིད་རྒྱལ་ཁབ་དང་དེའི་འགོ་བྱིད་པས་ད་ཡོད་གི་ཆབ་སྲིད་དཔལ་
འབྱར་རིག་པའི་ཆས་ཉིད་དེ་མེད་པ་བཟོས་ཏེ་, ཆས་ཉིད་གསར་པ་“བཟོ་བཞོད”དང་
ཆས་ཉིད་གསར་པ་“གསར་སྤྱོད”ཐེད་བྱུང་གི་རེད་བསམ་གི་ཡོད་པ་རེད་。

ཁོ་མཐུན་དེ་ཆོས་པ་དེ་ནོར་བ་རེད་。 ཁོ་ཆོས་གཤམ་གསལ་གི་བྱ་བ་གཉིས་ཉ་
ཉུང་མཉམ་བཅེས་བྱས་ཡོད་པ་གསལ་པོ་མཐོང་བྱུང་གི་རེད་。 གཅིག་ནི་ཆན་རིག་གི་ཆོས་
ཉིད་རེད་, དེས་རང་བྱུང་ཁམས་དང་ཡང་ན་སྤྱི་ཚགས་ནང་ལ་མིའི་འདོད་ཁྱོད་རྒྱར་སྤྱར་མི་
བྱུང་པའི་བྱི་རྩལ་ཡུལ་གི་གོ་རིམ་མཆོན་གི་ཡོད་པ་དང་, གཞན་ཅིག་ནི་སྤྱད་གཞུང་གིས་
ཁྲུང་བསྐྱགས་བྱས་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་རེད་, དེ་ནི་མིའི་འདོད་ཁྱོད་རྒྱར་བཟོས་པ་ཅིག་ཡིན་
པ་མ་ཟད་, བཅའ་ཁྲིམས་ཐོག་གི་རྒྱས་པ་ཅམ་ལས་མེད་པ་ཅིག་ཁྱུང་རེད་。 དེ་གཉིས་ཉ་
ཉུང་མཉམ་བཅེས་གཏན་ནས་བྱེད་མི་རུང་。

མར་ཁེ་མི་རིང་ལུགས་གིས་ཆན་རིག་གི་ཆོས་ཉིད་——རང་བྱུང་ཆན་རིག་གི་ཆོས་
ཉིད་དང་ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱར་རིག་པའི་ཆོས་ཉིད་གང་ཞིག་ཡིན་རུང་གཉིས་ཀ་གཅིག་
ལྟར——མིའི་འདོད་ཁྱོད་རྒྱར་སྤྱར་མི་བྱུང་པའི་བྱི་རྩལ་ཡུལ་གི་གོ་རིམ་དེའི་ཚུར་སྤར་ཅིག་
ཡིན་པར་གོ་བ་ལེན་གི་ཡོད་པ་རེད་。 མི་རྒྱལ་གིས་ཆོས་ཉིད་དེ་ཆོ་རྒྱུད་བྱུང་པ་དང་,
དེ་ཆོ་ཤེས་རྟོགས་བྱེད་བྱུང་པ་, དེ་ཆོར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་བྱུང་པ་, རང་ཉིད་གི་བྱ་སྤྱོད་
ཐོག་དེ་ཆོར་བསམ་གཞིགས་བྱེད་བྱུང་པ་བཅས་བྱས་ཏེ་, དེ་ཆོ་བཤད་སྤྱད་ནས་སྤྱི་ཚགས་
ལ་མན་ཐོགས་ཡོང་བ་བྱེད་བྱུང་གི་རེད་, ཡིན་ནའང་མི་རྒྱལ་གིས་ཆོས་ཉིད་དེ་ཆོ་རྒྱུར་
བྱུང་པ་དང་ཡང་ན་མེད་པ་བཟོ་བྱུང་གི་མ་རེད་, ལྟག་པར་བྱ་ཆན་རིག་གི་ཆོས་ཉིད་
གསར་པ་བཟོ་བཞོད་དང་ཡང་ན་གསར་སྤྱོད་བྱེད་བྱུང་གི་མ་རེད་。

འདིའི་གོ་དོན་ནི་དཔེར་ན་, རང་བྱུང་ཆོས་ཉིད་གིས་རྒྱས་པ་ཐོན་པའི་འབྲས་
བྱ་ཏེ་རང་བྱུང་རྟོབས་ཀྱུགས་གིས་རྒྱས་པ་ཐོན་པའི་འབྲས་བྱ་དེ་ཅ་བ་ནས་གཡོལ་ཐབས་
མེད་པ་དང་, རང་བྱུང་རྟོབས་ཀྱུགས་གི་གཏོར་བཞིག་གི་རྒྱས་པ་དེ་ཡུལ་གང་དང་བྱས་
གང་བྱུང་མི་རྒྱལ་གི་ཀྱུགས་ཀྱིན་མི་ཐེབས་པ་དང་འགོག་ཐབས་མེད་པའི་རྟོབས་ཀྱུགས་

ཅིག་ཕྱས་ནས་མཛོན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད་དམ་ཟེར་ན? མ་རེད, གོ་དོན་འདི་འདྲ་
 ཅིག་མ་རེད། གནམ་རིག་དང, ས་གཤིས་, དེ་དང་རིགས་འདྲ་པའི་གོ་རིམ་གཞན་དག་
 བཅས་གི་ནང་དུ, མི་རྒྱལ་གིས་དེ་ཙམ་འཕེལ་བྱས་འགྲོ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཤེས་རྟོགས་ཕྱས་
 ཡོད་ནའང, དེ་ཙམ་རྒྱགས་རྒྱན་ཐབས་པ་ཅིག་བྱེད་ཐུབ་པའི་རྒྱས་པ་དངོས་འབྲེལ་ཡོད་
 པ་མ་རེད། གོ་རིམ་དེ་ཙམ་ཡུད་པའི་དེ་མིན་གི་གནས་ཚུལ་མང་པོའི་ཐད་, མི་རྒྱལ་ས་ལ་
 བྱེད་ཐབས་མེད་པ་གཏན་ནས་མ་རེད, གསལ་པོ་བཤད་ན, མི་རྒྱལ་གིས་རང་བྱུང་
 ཁམས་གི་གོ་རིམ་ལ་རྒྱགས་རྒྱན་ཐབས་པ་ཅིག་བྱེད་ཐུབ་གི་རེད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་
 མཐའ་དག་འོག་, གལ་ཏེ་མི་རྒྱལ་གིས་རང་བྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་ཤེས་རྟོགས་བྱེད་ཐུབ་པ་
 དང, དེ་ཙམ་བསམ་གཞིགས་བྱེད་ཐུབ་པ་, དེ་ཙམ་རྟོན་ཐུབ་པ་, དེ་ཙམ་བཅད་སྟུང་དང་
 བཀོལ་སྟུང་མཁས་པོ་བྱེད་ཐུབ་པ་བཅས་བྱུང་ན, དེ་ཙམ་རྒྱས་པ་ཐོན་སའི་ཆུ་རྒྱུན་ཚད་
 འཛིན་བྱེད་ཐུབ་པ་དང, རང་བྱུང་ཁམས་གི་གཏོར་བཤེག་གི་སྟབས་རྒྱགས་དེ་ཕྱགས་
 གཞན་ཅིག་དུ་གྲིད་ནས་སྤྱི་ཚགས་ལ་ཡན་ཐོགས་ཡོང་བ་ཅིག་དུ་སྐྱུར་ཐུབ་གི་རེད།

ད་ཚོས་དཔེ་མང་པོའི་ནང་ནས་དཔེ་གཅིག་ངངས་ཏེ་བཤད་གི་ཡིན, དུས་གནས་
 རབས་གི་སྐབས་སུ་གཙང་པོ་དང་ཆུ་པོ་བྱས་ཏེ, ཆུ་ཡན་གང་སར་རྒྱག་པ་དང་དེའི་
 རྒྱན་གིས་ཁང་པ་དང་ལོ་རྟག་ཙམ་མེད་དུ་སྤང་བ་དེ་ནི, འགོག་ཐབས་མེད་པའི་གཞོན་
 རྒྱན་ཅིག་དང་མི་རྒྱལ་གིས་འགོག་ཐབས་བྲལ་བ་ཅིག་རེད་བསམ་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་
 བའང་དེའི་རྒྱུ་སྐྱེད་, མའི་རིགས་གི་ཤེས་ཡོན་འཕེལ་བྱས་འགྲོ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་མི་
 རྒྱལ་གིས་ཆུ་རབས་དང་ཆུ་རྒྱགས་ཆེགས་བཟོ་ཤེས་པའི་སྐབས་སུ, དེ་སྔ་འགོག་
 ཐབས་མེད་པའི་ཆུ་རྒྱན་དེ་སྤྱི་ཚགས་གིས་རྒྱན་འགོག་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད། དེས་མ་
 ཚད་མི་རྒྱལ་གིས་རང་བྱུང་ཁམས་གི་གཏོར་བཤེག་གི་སྟབས་རྒྱགས་ཡང་ཚད་འཛིན་བྱེད་
 ཐབས་ཤེས་པ་རེད, དེ་དག་ཁ་ལོ་སྐྱུར་ཐབས་ཤེས་པ་རེད་ཟེ་བཤད་ཆོག་གི་རེད,
 དེར་རྟེན་ཆུ་རྒྱགས་དེ་སྤྱི་ཚགས་ལ་ཡན་ཐོགས་ཡོང་བ་བྱས་ཏེ, ཆུ་བཅད་སྟུང་ནས་ཞིང་
 ཁར་འབྲེན་པ་དང་སྐུལ་རྒྱགས་ཡོང་བ་བྱས་པ་རེད།

འདིའི་གོ་དོན་ནི་མི་རྒྱལ་གིས་རང་བྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་དང་ཆན་རིག་གི་ཆོས་ཉིད་

མེད་པ་བཅོས་ཏེ། རང་བྱུང་གི་ཚས་ཉིད་གསར་པ་དང་ཚན་རིག་གི་ཚས་ཉིད་གསར་པ་
 གསར་སྐྱུན་བྱས་ཡོད་པ་ཅིག་རེད་ཟེ་བཤད་ན་འགྲིག་གི་རེད་དམ་ཟེར་ན? མ་རེད།
 གོ་དོན་དེ་མ་རེད། དོན་དངོས་ནི་ཆུའི་གཏོར་བཤེག་གི་རྩས་པ་མ་ཐོན་གོང་ནས་ཐོན་
 འགོག་བྱས་ཐོག། དེ་བེད་སྤྱད་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱུ་འཇུག་ཀྱི་ལོ་
 རིམ་སྤེལ་པོ་དེས་ཚན་རིག་གི་ཚས་ཉིད་དང་འགལ་བ་དང་། ཡང་ན་དེ་སྤྱར་བཅས་དང་།
 མེད་པ་བཅོ་བ་བཅས་སྤྱི་ཙམ་བྱས་མེད་ལ། ཚན་རིག་གི་ཚས་ཉིད་གསར་པ་འང་གསར་
 སྐྱུན་བྱས་མེད། ཏག་ཏག་དེ་ལས་ཐོག་ཏེ། ལས་ཀྱི་ལོ་རིམ་སྤེལ་པོ་དེ་ནི་རང་བྱུང་གི་
 ཚས་ཉིད་དང་ཚན་རིག་གི་ཚས་ཉིད་ལ་ཡག་པོ་རྟོན་ནས་མངོན་དུ་བྱུར་པ་ཅིག་རེད། གང་
 ཡིན་ཟེར་ན? རང་བྱུང་གི་ཚས་ཉིད་དང་འགལ་བ་གང་དང་གང་ཞིག་བྱུང་བ་དང་འགལ་
 བ་ཉིལ་འབྲུ་ཙམ་བྱུང་ནའང་། བྱ་བ་རྣམས་འཁྲུག་པ་དང་། ལས་ཀྱི་ལོ་རིམ་རྣམས་ཐོར་
 ཞིག་དུ་འགྲོ་བའི་ཁྱེད་གིས་རེད།

དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་གི་ཚས་ཉིད་དང་། ཁབ་སྤྱད་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་ཚས་
 ཉིད་ལ་ཆ་མཚན་ན——མ་ཅ་རིང་ལྷགས་གི་དུས་སྐབས་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལྷགས་གི་དུས་
 སྐབས་གང་ཞིག་ཡིན་ཅུང་དེ་གཉིས་ཀ་གཅིག་པ་རེད། ——ངས་པར་དུ་དེ་འདྲ་བཤད་
 ཟུང་དགོས། དེའང་རང་བྱུང་ཚན་རིག་ནང་དང་འདྲ་བར་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་གི་
 ཚས་ཉིད་དེ་ནི་མིའི་འདོད་ལྡན་ལྟར་སྤྱར་མི་བྱུང་བའི་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་གི་གོ་རིམ་
 དེ་མཚན་པའི་བྱེ་རྩལ་ལྷན་གི་ཚས་ཉིད་ཅིག་རེད། མི་རྣམས་གིས་ཚས་ཉིད་དེ་ཚོ་རྟོན་
 བྱུང་བ་དང་། དེ་ཚོ་ཤེས་རྟོགས་བྱེད་བྱུང་བ། དེ་ཚོར་རྟོན་བྱུང་བ། དེ་ཚོ་བེད་སྤྱད་
 བྱས་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་བ་བྱེད་བྱུང་བ། ཚས་ཉིད་འགའ་ཞིག་ལས་བྱུང་བའི་
 གཏོར་བཤེག་གི་རྩས་པ་དེ་ཕྱགས་གཞན་ཅིག་དུ་སྤྱོད་ཏེ་དེ་ཚོས་རྩས་པ་ཐོན་སའི་རྒྱ་ཁྲོན་
 ཚོད་འཛིན་བྱེད་བྱུང་བ། རང་ཉིད་གི་དོན་དུ་འགྲོ་ལམ་བྱེ་བཞིན་པའི་ཚས་ཉིད་གཞན་
 དག་ལ་རྩས་པ་ཐོན་ལྷན་ཡངས་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཅིག་སྤྱད་བྱུང་བ་བཅས་ཡོང་གི་རེད། ཡིན་
 བའང་མི་རྣམས་གིས་ཚས་ཉིད་དེ་ཚོ་མེད་པ་བཅོ་མི་བྱུང་བ་དང་ཡང་ན་དཔལ་འབྱོར་གི་
 ཚས་ཉིད་གསར་པ་གསར་སྐྱུན་བྱེད་བྱུང་གི་མ་རེད།

ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་ཁྱད་ཆས་ཅིག་ནི། དེའི་ཆས་ཉིད་ནི་རང་བྱུང་
 ཅན་རིག་གི་ཆས་ཉིད་དང་འབྲ་གི་མ་རེད། དེ་ལྟན་རིང་པོར་གནས་ཐབ་པ་ཅིག་མ་རེད།
 ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་ཆས་ཉིད་དང་མ་མཐར་ཡང་དེའི་ནང་ནས་མང་ཆེ་བ་ནི།
 ལོ་རྒྱུས་གི་དུས་སྐབས་ངམ་ཅན་ཅིག་གི་རིང་ལ་རུས་པ་ཐོན་ཐུབ་པ་ཅིག་རེད། རྩིས་སྤྲོ་ཆས་
 ཉིད་གསར་པས་དེ་ཆོའི་ཆབ་བྱེད་གི་རེད། ཡིན་ནའང་དེ་ཐུན་ཆས་ཉིད་དེ་ཆོ་མེད་པ་
 བཟོས་པ་ཅིག་མིན་པར། དཔལ་འབྱོར་གི་ཆ་རྒྱུན་གསར་པ་བྱུང་བའི་དབང་གིས་དེའི་རུས་
 པ་རྣམས་ཤོར་ནས། གར་སྤྲེགས་ཐོག་ནས་བྱི་བཤོལ་བརྒྱབ་ཏེ། ཆས་ཉིད་གསར་པས་དེའི་
 ཆབ་བྱས་པ་རེད། ཆས་ཉིད་གསར་པ་དེ་ཆོ་ཡང་མིའི་འདོད་ཚོལ་ལྟར་གསར་སྐྱུན་བྱས་པ་
 ཅིག་མིན་པར། དཔལ་འབྱོར་གི་ཆ་རྒྱུན་གསར་པའི་མང་གཞིའི་ཐོག་ནས་བྱུང་བ་ཅིག་རེད།

མི་འགའ་ཞིག་གིས་ཨན་ཀེ་མིའི་《དུའུ་ལིན་ལ་དགག་པ་བརྒྱབ་པ》ཟེར་བ་དེའི་ནང་
 བས་མ་ཅ་རིང་ལྷགས་མེད་པར་བྱུར་པ་དང་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་སྤྱི་ལ་དབང་བར་བྱུར་པ་དང་
 ཆབས་ཅིག། མི་རྣམས་ལ་རང་ཉིད་གི་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་རྣམས་བཞོད་གཏོང་བྱེད་རྒྱའི་
 དབང་ཆ་ཐོབ་པ་དང་། ཁོ་ཆོ་སྤྱི་ཆོགས་དཔལ་འབྱོར་གི་འབྲེལ་བའི་གཉའ་གཞན་ལས་
 བར་ཏེ་རང་དབང་ཐོབ་ནས། རང་ཉིད་གི་སྤྱི་ཆོགས་འཇོ་བའི་“བདག་པོར”འབྱུར་གི་
 རེད་ཟེར་བའི་སྤྱི་འབྲེལ་དེ་འབྲ་ཅིག་བྲངས་པ་རེད། ཨན་ཀེ་མིས་རང་དབང་དེ་རིགས་
 ནི་“ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཆར་བའི་ཡོང་ངམ་གི་རང་བཞིན”^①ཅིག་རེད་ཟེ་གསུང་པ་རེད།
 “ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཆར་བའི་ཡོང་ངམ་གི་རང་བཞིན”ཟེར་བའི་གོ་དོན་དེ་ཡང་སྤྱིར་ག་འབྲ་
 ཅིག་རེད་ཟེར་ན? དེ་ནི་མི་རྣམས་གིས་བྱི་རྩལ་ལྷལ་གི་ཆས་ཉིད་(“ཡོང་ངམ་གི་རང་
 བཞིན”)དེ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་རྩིས། རང་རྟོགས་གི་སྒོ་ནས་ཆས་ཉིད་དེ་ཆོ་སྤྱད་ཏེ་སྤྱི་
 ཆོགས་ལ་ལན་ཐོགས་ཡོང་བ་ཅིག་ཐད་དེ་བྱེད་ཐུབ་གི་ཡོད་པ་དེ་རེད། དེའི་དབང་གིས་
 ཨན་ཀེ་མིས་གསུང་ཅོམ་དེ་རང་གི་ནང་དུ་གསུང་པར།

“མི་རྣམས་རང་ཉིད་གི་སྤྱི་ཆོགས་བྱ་སྤྱད་གི་ཆས་ཉིད་ཏེ། ད་བར་ཐ་དད་དུ་བྱུར་

① 《མར་ཁེ་མི་དང་ཨན་ཀེ་མིའི་གསུང་འབྲས》ཀྱ་ཡིག་པར་གཞིའི་དེབ་ 20 པའི་ཤོག་ཕྱེ་ 125 པ།
 —ཀྱ་ཡིག་དུ་ཐུར་མཁན་གི་མཆན་

པ་དང་། མི་ནམས་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱེད་པའི་རང་བྱུང་ཆོས་ཉིད་དེ་དང་འབྲ་བར་མི་ནམས་
དང་ཡན་ཚུན་འགལ་ཟླར་ལངས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཆོ། སྐབས་དེར་མི་ནམས་གིས་བྱང་
ཆུབ་པའི་སྒྲིག་ནས་བཅད་སྟེད་བྱེད་ཐུབ་པར་རྟེན། ཁོ་ཆོས་དབང་སྒྱུར་ལ་བརྩི་བཀྱར་བྱ་གི་
རེད།”①

དེར་བལྟས་ན། ཨེན་ཀེ་མིའི་སྤྱི་འབྲུག་དེས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་གི་ལམ་ལུགས་
འོག་དེ་ཡོད་དཔལ་འབྱོར་གི་ཆོས་ཉིད་མེད་པ་བཟོས་ཆོག་པ་དང་དཔལ་འབྱོར་གི་ཆོས་་་་
ཉིད་གསར་པ་གསར་སྒྱུར་བྱས་ཆོག་བསམ་པའི་མི་ནམས་ལ་ཅུ་བ་ནས་ཡན་མོགས་གི་མ་་་་
རེད། ཉག་ཉག་དེ་ལས་ཐོག་ཏེ་སྤྱི་འབྲུག་དེས་བརྟན་པའི་ཟང་བྱ་ནི་དཔལ་འབྱོར་གི་ཆོས་
ཉིད་མེད་པ་བཟོ་བྱ་ཅིག་མིན་པར། དེ་ཆོ་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས་པ་དང་བཅད་
སྟེད་མཁས་པ་གཏོང་དགོས་པ་དེ་རེད།

མི་ཁ་ཤས་གིས་དཔལ་འབྱོར་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་རང་བྱུགས་སྒྱུར་བའི་རང་བཞིན་་་
ཡོད་སྟབས། ཆོས་ཉིད་དེ་ཆོ་ལས་ཐོན་པའི་རྒྱས་པ་ནི་འགོག་ཐབས་མེད་པ་ཅིག་དང་།
དེ་ཆོས་མདུན་དུ་སྤྱི་ཚོགས་ལ་བྱེད་ཐབས་གང་ཡང་མེད་ཟེ་བཤད་གི་ཡོད་པ་རེད།
བཤད་སྟངས་དེ་ནི་མི་འབྲིག་པ་ཅིག་རེད། དེ་ནི་ཆོས་ཉིད་དེ་འབྲ་སྤྱི་ཅིག་དུ་ཅིས་པ་
དང་། རང་ཉིད་ཆོས་ཉིད་གི་བཟན་གཡོག་དུ་སྒྱུར་བ་ཅིག་རེད། རང་བྱུང་གི་རྟོགས་བྱུགས་
དང་དེའི་ཆོས་ཉིད་ཐད་གི་གནས་ཚུལ་དང་འབྲ་བ་དང་། ཡོང་དུ་བཤད་པའི་གཙང་པོ་
དང་ཆུ་པོ་རྒྱས་པའི་དཔེ་དང་འབྲ་བར། ཆོས་ཉིད་གི་མདུན་དུ་སྤྱི་ཚོགས་ལ་བྱེད་ཐབས་
གང་ཡང་མེད་པ་ཅིག་མ་རེད། སྤྱི་ཚོགས་གིས་དཔལ་འབྱོར་གི་ཆོས་ཉིད་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་
ཆེས། དེ་ཆོར་རྟེན་པ་ཡིན་ན། དེ་ཆོས་རྒྱས་པ་ཐོན་སའི་བྱ་ཁྲོན་ཆད་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་
པ་དང་། དེ་ཆོ་བཅད་སྟེད་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཡན་མོགས་ཡོང་བ་བྱེད་ཐུབ་པ་མ་ཟད། དེ་
ཆོ་ཁ་ལོ་སྒྱུར་ཐུབ་པ་ཡང་ར་སྟོད་བྱུང་བ་རེད།

མི་ལ་ལས་སུ་ལྷེ་ཨེད་མིད་དབང་གིས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་འཇུགས་སྒྱུར་བྱེད་་་་

① 《མར་ཁི་མི་དང་ཨེན་ཀེ་མིའི་གསུང་འབུམ་》ཀྱི་ཡིག་པར་གཞིའི་དེབ་ 20 པའི་ཤོག་ཟླ་ 308 པ།

—ཀྱི་ཡིག་དུ་སྒྱུར་མཁན་གི་མཆན་

ཀྱའི་ཐད་ལ་ཐོན་པའི་དམིགས་པས་ལ་གི་རྒྱས་པ་དེ་གཞི་འཛིན་ས་ཅིག་བྱས་ནས་, རྒྱས་པ་
དེའི་དབང་གིས་སྤུ་ཁྱེ་ཨེད་སྤྱིད་དབང་གིས་ད་ཨོད་གི་དཔལ་འབྱོར་འབྲེལ་རྒྱས་གི་ཆས་
ཉིད་མེད་པ་བཟོ་བྱུང་པ་དང་, དཔལ་འབྱོར་འབྲེལ་རྒྱས་གི་ཆས་ཉིད་གསར་པ་ཡང་“བཟོ་
བཞོད”བྱེད་བྱུང་པ་འདྲ་པོ་བསམ་པ་དེའང་མི་འགྲིག་པ་ཅིག་རེད་。

སྤུ་ཁྱེ་ཨེད་སྤྱིད་དབང་གི་དམིགས་པས་ལ་རྒྱས་པ་ནི་གཤམ་གསལ་གི་གནས་ཚུལ་
གཉིས་ལ་རྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཅིག་རེད་: དང་པོ་, སྤུ་ཁྱེ་ཨེད་སྤྱིད་དབང་གིས་དེ་སྤྱི་
གསར་བཅེ་ནང་བཞུགས་བྱུ་གཞོག་གི་རྣམ་པ་གཞན་ཅིག་གིས་བྱུ་གཞོག་གི་རྣམ་པ་ཅིག་
གི་ཆབ་བྱས་ན་མི་འགྲིག་པར་, དེས་པར་དུ་བྱུ་གཞོག་གང་དང་གང་ཡིན་ཆང་མ་ཅ་
མེད་གཏོང་དགོས་གི་རེད་; གཉིས་པ་, རྒྱལ་ནང་དུ་སྤྱི་ནས་ཨོད་པའི་སྤྱི་ཆོགས་རིང་
ལུགས་གི་དཔལ་འབྱོར་གི་སྤྱི་གྲ་གང་ཡང་མེད་པའི་དབང་གིས་, སྤུ་ཁྱེ་ཨེད་སྤྱིད་དབང་
གིས་དེས་པར་དུ་“ས་སྤྱིང་པ”ཟེར་བ་དེའི་ཐོག་དུ་སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་གི་དཔལ་འབྱོར་གི་
རྣམ་པ་གསར་པ་གསར་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་རེད་。

ལས་འགན་དེ་ནི་དཀར་ངལ་ཆེ་ལ་རྟོག་དྲ་ཆ་བ་དང་དེ་སྤྱི་མིག་དཔེ་མེད་པ་ཅིག་
ཡིན་པར་སྤྱོད་ཆོས་མེད་: ཡིན་ནའང་སྤུ་ཁྱེ་ཨེད་སྤྱིད་དབང་གིས་གཟི་བཙུང་ལྡན་པའི་
ངང་ནས་ལས་འགན་དེ་བྱུང་བ་རེད་: འོན་ཀྱང་, དེས་ལས་འགན་དེ་སྤྱི་བ་བྱུང་བའི་རྒྱ་
མཆན་ནི་, དེས་ད་ཨོད་གི་དཔལ་འབྱོར་གི་ཆས་ཉིད་མེད་པ་བཟོས་ཏེ་, དཔལ་འབྱོར་གི་
ཆས་ཉིད་གསར་པ་“བཟོ་བཞོད”བྱས་པའི་རྒྱུ་གིས་མིན་པར་, ཐོན་སྐྱེད་གི་འབྲེལ་བ་དེ་
དེས་པར་དུ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་བྱུགས་གི་རོ་པོ་དང་མཐུན་པ་བྱེད་དགོས་པའི་
དཔལ་འབྱོར་གི་ཆས་ཉིད་ལ་རྟེན་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུ་གིས་རེད་: སྐབས་དེར་རང་རྒྱལ་གི་ཐོན་
སྐྱེད་རྒྱས་བྱུགས་དང་, ལྷག་པར་དུ་བཟོ་ལས་ནང་གི་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་བྱུགས་ནི་, སྤྱི་ཆོགས་
གི་རང་བཞུགས་ལྡན་པ་ཅིག་རེད་, ཡིན་ན་ཡང་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་གི་རྣམ་པ་ནི་མི་སྤྱིར་
དང་མ་ཅ་རིང་ལུགས་གི་རྣམ་པ་ཅིག་རེད་: སྤུ་ཁྱེ་ཨེད་སྤྱིད་དབང་གིས་ཐོན་སྐྱེད་གི་
འབྲེལ་བ་དེ་དེས་པར་དུ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་བྱུགས་གི་རོ་པོ་དང་མཐུན་པ་བྱེད་དགོས་པའི་
དཔལ་འབྱོར་གི་ཆས་ཉིད་དེ་གཞིར་བཟུང་ནས་, ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་སྤྱི་ལ་དབང་བ་བྱས་ཏེ་,

དེ་མི་དམངས་ཡོངས་གི་རྒྱ་ནི་ཉེ་དུ་འཕྱར་བ་བྱས་པར་རྟེན་, བརྒྱ་གཞིག་གི་ལམ་ལུགས་
ཅ་མེད་བཏང་རྟེ་, རྒྱ་ཆོགས་རིང་ལུགས་གི་དཔལ་འཕྱར་གི་ནམ་པ་གསར་སྐྱེན་ཕྱེད་ཐུབ་
པ་བྱང་བ་རེད་, གལ་ཏེ་ཆོས་ཉིད་དེ་མེད་པ་དང་ཆོས་ཉིད་དེར་མ་རྟེན་པ་ཡིན་ན་, སྤུ་
ལེ་ཞིང་མིད་དབང་གིས་རང་ཉིད་གི་ལས་འགན་དེ་སྐྱབ་ཐུབ་གི་མ་རེད་, སྤུ་

ཐོན་སྐྱེད་གི་འབྲེལ་བ་དེ་དེས་པར་དུ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་ཀྱགས་གི་རོ་པོ་དང་མཐུན་པ་
ཕྱིད་དཀོས་པའི་དཔལ་འཕྱར་གི་ཆོས་ཉིད་དེས་, སྤ་ས་ནས་མ་ཅ་རིང་ལུགས་གི་རྒྱལ་ཁབ་
ནང་དུ་རང་ཉིད་ལ་འགྲོ་ལམ་བྱེ་གི་ཡོད་པ་རེད་, ཡིན་ན་ཡང་དེས་ད་དུང་རང་ཉིད་ལ་
འགྲོ་ལམ་བྱེ་མ་ཐུབ་པ་དང་, རྒྱས་པ་ཐོན་ས་ཡངས་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཅིག་ཐོབ་མ་ཐུབ་པའི་
རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ཟེར་ན? དེར་རྒྱ་ཆོགས་ནང་གི་ཁུལ་སྡངས་སྡུ་བྱར་པའི་རྫོབས་ཀྱགས་
གིས་འགོག་ཞོལ་ཏེ་ཅང་དྲག་པོ་བྱས་པའི་རྒྱན་གིས་རེད་, དེའི་རྫོར་ང་ཆོར་དཔལ་འཕྱར་
ཆོས་ཉིད་གི་ཁྱད་ཆོས་གཞན་ཅིག་དང་སྤྱད་པ་རེད་, རང་བྱུང་ཆན་རིག་གི་ནང་ལ་, ཆོས་
ཉིད་གསར་པ་རྟེན་པ་དང་བཅད་སྦྱོད་ཕྱེད་རྒྱ་དེ་མང་ཉུང་ལ་མ་བརྟེན་པར་བདེ་སྐྱབ་དུ་...
འབྱུང་ཐུབ་གི་རེད་, ཡིན་ནའང་དེ་དང་མི་འདྲ་བར་དཔལ་འཕྱར་རིག་པའི་ཁྱད་ཆོས་
སྤ་, རྒྱ་ཆོགས་གི་ཁུལ་སྡངས་སྡུ་བྱར་པའི་རྫོབས་ཀྱགས་གི་ཁེ་ཕན་ལ་གནད་པའི་ཆོས་
ཉིད་གསར་པ་དེ་ཆོ་རྟེན་པ་དང་བཅད་སྦྱོད་ཕྱེད་པར་རྫོབས་ཀྱགས་དེ་ཆོའི་འགོག་ཞོལ་ཏེ་...
ཅང་དྲག་པོ་དང་ཐུག་གི་རེད་, དེར་རྟེན་འགོག་ཞོལ་དེ་འཛམ་གྲུབ་པའི་རྫོབས་ཀྱགས་ཏེ་
རྒྱ་ཆོགས་གི་རྫོབས་ཀྱགས་ཅིག་དཀོས་གི་རེད་, རྫོབས་དེར་རང་རྒྱལ་དུ་རྫོབས་ཀྱགས་དེ་
ཡོད་པ་རེད་, དེ་ནི་རྒྱ་ཆོགས་གི་མི་གངས་ཆེས་མང་ཆེ་བ་ཟིན་པའི་བརྗོད་པ་གལ་རིམ་
དང་ཞིང་པ་བར་གི་མནའ་འབྲེལ་དེ་རེད་, རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་ཏེ་མ་ཅ་རིང་ལུགས་གི་
རྒྱལ་ཁབ་ནང་དུ་རྫོབས་ཀྱགས་དེ་འདྲ་ཅིག་ད་དུང་བྱུང་མེད་པ་རེད་, སྤུ་ལེ་ཞིང་མིད་
དབང་གིས་རྒྱ་ཆོགས་གི་རྫོབས་ཀྱགས་རྟེང་པ་གཏོར་ཐུབ་པ་དང་, རང་རྒྱལ་དུ་ཐོན་སྐྱེད་
གི་འབྲེལ་བ་དེ་དེས་པར་དུ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་ཀྱགས་གི་རོ་པོ་དང་མཐུན་པ་ཕྱེད་དཀོས་པའི་
དཔལ་འཕྱར་གི་ཆོས་ཉིད་དེར་རྒྱས་པ་གང་ལེགས་ཐོན་ས་ཡངས་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཅིག་ཐོབ་...
ཐུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་དེ་རང་ལ་ཐུག་ཡོད་པ་རེད་, སྤུ་

མི་ལ་ལས་རང་ཀྱལ་གི་ཀྱལ་འབངས་དཔལ་འཕྱར་དེ་འཆར་གཞི་ལྡན་པའི་སྒྲོ་ནས
 (ཕུར་ཆད་ལྟར)འཕེལ་ཀྱས་འགྲོ་བའི་ཡང་ངེས་གི་རང་བཞིན་དེའི་དབང་གིས་, སྤྱི་
 ལེ་ཞིང་སྤྱང་དབང་གིས་ད་ཡིད་གི་དཔལ་འཕྱར་ཆོས་ཉིད་མེད་པ་བརྗོད་བྱུང་བ་དང་དཔལ་
 འཕྱར་ཆོས་ཉིད་གསར་པ་གསར་སྐྱབ་བྱེད་བྱུང་བ་ཅིག་ཡང་སྤྱང་གི་རེད་ཟེ་བཤད་གི་ཡིད་
 པ་རེད། དེ་ནི་ཅ་བ་ནས་མི་འགྲིག་པ་ཅིག་རེད། ང་ཚོའི་ལོ་འཆར་གཞི་དང་ལོ་
 ལུང་འཆར་གཞི་དེ་ཀྱལ་འབངས་དཔལ་འཕྱར་འཆར་གཞི་ལྡན་གྱི་དུར་ཆད་ལྟར་འཕེལ་
 ཀྱས་འགྲོ་བའི་བྱི་རོལ་ལྷལ་གི་དཔལ་འཕྱར་ཆོས་ཉིད་དང་མཉམ་བཅེས་བྱས་ནས་བཤད་མི་
 ཅུང་། ཀྱལ་འབངས་དཔལ་འཕྱར་འཆར་གཞི་ལྡན་པའི་སྒྲོ་ནས་འཕེལ་ཀྱས་འགྲོ་བའི་ཆོས་
 ཉིད་དེ་ནི་, མ་ཅ་རིང་ལྷགས་གི་ལམ་ལྷགས་འག་འབྲན་ཅོད་དང་ཐོན་སྐྱེད་ཐོག་སྤྱང་
 གཞུང་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་གི་ཆོས་ཉིད་དང་འགལ་ཟླར་ལྟར་ནས་བྱུང་བ་ཅིག་རེད། དེ་
 ནི་འབྲན་ཅོད་དང་ཐོན་སྐྱེད་ཐོག་སྤྱང་གཞུང་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་གི་ཆོས་ཉིད་དེའི་རྩ་
 པ་ཤོར་རྗེས་, ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ཆང་གཞིའི་ཐོག་ནས་བྱུང་བ་ཅིག་རེད།
 དེས་རྩ་པ་ཐོན་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་ནི་, སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལྷགས་གི་ཀྱལ་འབངས་དཔལ་
 འཕྱར་དེ་ཀྱལ་འབངས་དཔལ་འཕྱར་འཆར་གཞི་ལྡན་པའི་སྒྲོ་ནས་འཕེལ་ཀྱས་འགྲོ་བའི་
 དཔལ་འཕྱར་ཆོས་ཉིད་གི་ཆང་གཞི་ཁོ་ནའི་ཐོག་གཞི་ནས་འཕེལ་ཀྱས་འགྲོ་བའི་རྒྱ་
 གིས་རེད། དེ་གསལ་པོ་བཤད་ན་, ཀྱལ་འབངས་དཔལ་འཕྱར་འཆར་གཞི་ལྡན་པའི་སྒྲོ་
 ནས་འཕེལ་ཀྱས་འགྲོ་བའི་ཆོས་ཉིད་དེའི་དབང་གིས་, ང་ཚོའི་འཆར་གཞི་འགོད་མཁན་
 ལས་ཁྲུངས་གིས་ཡང་དག་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤྱི་ཆོགས་གི་ཐོན་སྐྱེད་འཆར་གཞི་འགོད་བྱུང་
 པ་ཡིང་གི་ཡིད་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་བྱེད་བྱུང་བ་དང་དངོས་སུ་འབྱུང་བ་
 དེ་གཉིས་མཉམ་བཅེས་བྱས་ནས་བཤད་མི་ཅུང་། དེ་ནི་དོན་མི་འདྲ་བའི་རིགས་གཉིས་
 རེད། བྱེད་བྱུང་བ་དེ་དངོས་སུ་འབྱུང་བ་ཅིག་བྱེད་དགོས་ན་, ཇིས་པར་བྱ་དཔལ་འཕྱར་
 གི་ཆོས་ཉིད་དེར་ཞིབ་འཇགས་དང་, དེ་ཁོང་བྱ་ཅད་བྱུང་བ་, བྱང་ཅད་པའི་སྒྲོ་ནས་དེ་བཟུང་
 སྤྱང་བྱེད་ཤིས་པ་, ཆོས་ཉིད་དེའི་ཆང་བྱ་ཡོངས་སུ་མཆོད་བྱུང་བའི་འཆར་གཞི་བརྗོད་བྱུང་
 པ་བཅས་བྱེད་དགོས། ང་ཚོའི་ལོ་འཆར་གཞི་དང་ལོ་ལུང་འཆར་གཞིས་དཔལ་འཕྱར་

གི་ཚས་ཉིད་དེའི་སྒྲུང་བྱ་ཡོངས་སུ་མཚན་ཡོད་པ་རེད་ཟེ་བཤད་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད།

མི་ལ་ལས་རང་རྒྱལ་གི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་གི་ལམ་ལུགས་འོག་ནས་པ་ཐོན་པའི་
རིན་ཐང་གི་ཚས་ཉིད་དང་བཅས་པའི་དཔལ་འབྱོར་གི་ཚས་ཉིད་འགའ་ཞིག་ནི། འཆར་
གཞི་ལྡན་པའི་དཔལ་འབྱོར་གི་སྒྲུང་གཞིའི་ཐོག་“སྐྱུར་བཞོད་བྱས་པ”དང་ཐ་ན་“ཅ་བའི་...
ཐོག་ནས་སྐྱུར་བཞོད་བྱས་ཟིན་པའི”ཚས་ཉིད་ཅིག་རེད་ཟེ་བཤད་གི་ཡོད་པ་རེད། དེའང་
མ་འགྲིག་པ་ཅིག་རེད། ཚས་ཉིད་ནི་“སྐྱུར་བཞོད”བྱེད་སྲུབ་གི་མ་རེད། ལྷག་པར་དུ་“ཅ་
བའི་ཐོག་ནས་སྐྱུར་བཞོད”བྱེད་སྲུབ་གི་མ་རེད། གལ་ཏེ་ཚས་ཉིད་སྐྱུར་བཞོད་བྱེད་སྲུབ་
ན། ཚས་ཉིད་མེད་པ་བཟོས་ཏེ། ཚས་ཉིད་གཞན་ཅིག་གིས་ཀྱང་དེའི་ཆབ་བྱེད་སྲུབ་གི་
རེད། ཚས་ཉིད་“སྐྱུར་བཞོད”བྱེད་སྐྱུའི་བཤད་ཚུལ་དེ་ནི། ཚས་ཉིད་“མེད་པ་བཟོ་བ”དང་
“བཟོ་བཞོད”བྱེད་པའི་སྤྱི་འགྲོས་ནོར་འཁྲུལ་ཅན་དེའི་ལྷག་འཕྲོ་ཅིག་རེད། དཔལ་འབྱོར་
གི་ཚས་ཉིད་སྐྱུར་བཞོད་བྱེད་སྐྱུའི་འགྲོས་དེ་ང་ཚོའི་འདི་གར་སྐྱ་ས་ནས་ཁྱུ་པ་...
ཡོད་ན་ཡང་། གནད་ལ་འཁེལ་སྤོ་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ངས་པར་དུ་སྤྱི་འགྲོས་དེ་དོར་དགོས།
དཔལ་འབྱོར་གི་ཚས་ཉིད་འདི་དང་དེ་ཚོས་ནུས་པ་ཐོན་སའི་ཀྱ་སྤྱོན་ཆོད་འཛིན་བྱེད་སྲུབ་
པ་དང་། དེ་ཚོའི་གཏོར་བཤེག་གི་ནུས་པ་(གལ་སྤྲིད་ཡོད་ན)ཐོན་འགོག་བྱེད་སྲུབ་གི་རེད།
ཡིན་ན་ཡང་ཚས་ཉིད་“སྐྱུར་བཞོད”དང་ཡང་ན་“མེད་པ་བཟོ”སྲུབ་གི་མ་རེད།

དེར་ཉེན་མི་ནམས་གིས་རང་བྱུང་གི་སྤྱོད་སྤྱུགས་དང་ཡང་ན་དཔལ་འབྱོར་གི་...
སྤྱོད་སྤྱུགས་“དབང་དུ་བཟུང་”ཟེ་བཤད་པ་དང་དེ་ཚོ་“ཁ་ལོ་སྐྱུར་སྐྱུ”ཟེར་བ་སོགས་...
བཤད་པའི་སྤྱོད་སྤྱུགས་སུ། ཁོ་ཚོས་མི་ནམས་གིས་ཆན་རིག་གི་ཚས་ཉིད་“མེད་པ་བཟོ”སྲུབ་པ་
དང་ཡང་ན་ཆན་རིག་གི་ཚས་ཉིད་“བཟོ་བཞོད”བྱེད་སྲུབ་གི་རེད་ཟེ་བཤད་བསམ་པ་...
གཏན་ནས་མིན། ཉག་ཉག་དེ་ལས་ཐོག་ཏེ། ཁོ་ཚོས་མི་ནམས་གིས་ཚས་ཉིད་རྟེན་སྲུབ་པ་
དང་། དེ་དག་གིས་རྟོགས་བྱེད་སྲུབ་པ། དེ་ཚོ་ཁོང་དུ་ཆད་སྲུབ་པ། བྱང་ཆུབ་པའི་སྤྱོད་
ནས་དེ་ཚོ་བཞོལ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱིས་པ་བཅས་བྱས་ཏེ། དེ་ཚོ་བཤད་སྤྱོད་ཏེ་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཕན་
ཐོགས་ཡོང་བ་བྱས་ནས། མཐར་དེ་ཚོ་དབང་དུ་བཟུང་སྲུབ་པ་དང་ཁ་ལོ་སྐྱུར་སྐྱུབ་གི་རེད་
ཟེ་བཤད་བསམ་པ་དེ་རང་རེད།

མདོར་ན། ཁྱིཾ་ཚལ་སྤྱི་ལུགས་གི་ལམ་ལུགས་འོག་། ཁབ་སྤྱི་དཔལ་འབྱོར་རིག་
པའི་ཚས་ཉིད་དེ་ནི་བྱེ་རྩལ་ཡུལ་གི་ཚས་ཉིད་ཅིག་རེད། དེ་ཚས་ང་ཚའི་འདྲི་བློ་
སྤྱི་མི་བྱུང་པའི་དཔལ་འབྱོར་འཆོ་བའི་གོ་རིམ་གི་ཚས་ཉིད་རང་བཞིན་མཚན་གི་ཡོད་པ་
རེད། ཅེ་བའི་རིགས་པ་དེ་ཁས་མི་ལེན་མཁན་མི་དེས། དོན་དངོས་ཐོག་ཆན་རིག་ཁས་
མི་ལེན་པ་རེད། ཆན་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་ནི་མ་འོང་སྤྱི་མཐོང་བྱེད་བྱུང་པའི་རང་
བཞིན་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པ་ཅིག་ཡིན་པས། དཔལ་འབྱོར་གི་འཆོ་བར་འགོ་བྱིད་བྱེད་
བྱུང་པའི་རང་བཞིན་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པ་རེད།

གཅིག་ཕྱི་ན་མི་ལ་ལས་འདིར་བཤད་པ་གང་དང་གང་ཆང་མ་ཡང་དག་པ་དང་།
ཆང་མས་ཤེས་པ་གཉིས་པེད། ཡིན་ན་ཡང་དེའི་ནང་དུ་ནང་དོན་གསར་པ་གང་ཡང་མི་
འདུག། དེར་རྟེན་དེར་དུས་ཚོད་སྤྱད་ནས་ཆང་མས་ཤེས་པའི་བདེན་དོན་ཡང་སྤྱི་བཤད་
དགོས་དོན་མི་འདུག་ཟེ་བཤད་སྤྱི་གི་རེད། འདིར་བཤད་པ་ཆང་མ་ནང་དོན་གསར་པ་
མེད་པ་ཅིག་ཡིན་པ་བཤད་མི་དགོས། ཡིན་ན་ཡང་གཤམ་ཏེ་དེར་དུས་ཚོད་སྤྱད་ནས་ང་ཚོ་
ཆང་མས་ཤེས་པའི་བདེན་དོན་འགའ་ཞིག་ཡང་སྤྱི་བཤད་དགོས་དོན་མི་འདུག་བསམ་ན་
མ་འགྲིག་པ་རེད། དོན་དངོས་ཐོག་ལོ་ལྟར་གཞོན་ནུ་ལས་བྱེད་པ་གསར་པ་སྤྱི་བཤད་
མང་པོས་ང་ཚའི་འགོ་བྱིད་གི་སྤྱི་གི་ལོ་ལྟར་བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་ཚས་ལྟག་
བསམ་དག་པོའི་རེ་འདུན་བཟུང་ཏེ་ང་ཚོར་རིགས་རམ་དང་། ལྟག་བསམ་དག་པོའི་རེ་
འདུན་བཟུང་ཏེ་ལས་ཀ་གཟེངས་སུ་སྤོན་པ་ཅིག་བྱེད་བསམ་གི་ཡོད་ཅུང་། ཁོ་ཚོར་མར་
ཁོ་མི་རིང་ལུགས་གི་སྤྱི་བཤད་འདྲེས་ཅིག་ཐོབ་མེད་པས། ང་ཚོས་ཤེས་པའི་བདེན་
དོན་མང་པོ་ཁོ་ཚོས་མི་ཤེས་པའི་རྒྱན་གིས་སྤོན་ནག་གི་ནང་དུ་འཆོལ་ཞིབ་མ་བྱས་ཐབས་་་
མེད་བྱུང་བ་རེད། སྤུ་ལེ་ལེ་ལེ་སྤྱི་དབང་གི་བྱུང་འབྱས་སྐབས་ཆན་དེར་ཁོ་ཚོ་ཉ་ལས་
པ་དང་། སྤུ་ལེ་ལེ་ལེ་ལུགས་ལ་ནམ་རྒྱན་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་འབྱས་ཐོབ་པ་དེས་
ཁོ་ཚའི་སྤྱི་བར་བཟི་ཡོང་འབྱིར་བ་ཅིག་བཟོས་ཏེ། ཁོ་ཚའི་མེས་ལ་སྤུ་ལེ་ལེ་སྤྱི་
དབང་ནི་“བྱེད་མི་བྱུང་པ་མེད་པ”དང་། དེར་ཆ་མཚན་ནས་བཤད་ན་“གང་ཡིན་ཅུང་
སྤྱི་བཤད་པའི་ལས་སྤྱི་ཅིག་ཡིན”སྤྱི་བས། དེས་ཆན་རིག་གི་ཚས་ཉིད་མེད་པ་བཟོ་བྱུང་པ་

དང, ཚེས་ཉིད་གསར་པ་བཟོ་བཞིན་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད་པས་མ་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་
ཁྱོད་མཐུན་དེ་ཚོར་སྤྱོད་ཚུལ་ག་འདྲ་ཅིག་འདྲིན་དགོས་ཀྱི་རེད? མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་
ལུགས་ཀྱི་དགོངས་དོན་གཞིར་བཟུང་ཏེ་ཁོ་ཚོར་སྤྱོད་གསེལ་ག་འདྲ་ཅིག་གཏོང་དགོས་ཀྱི་...
རེད་ཟེར་ན? ངས་བལྟས་ན་རྒྱུད་རིམ་ལྟར་པའི་སྒོ་ནས་“ཆང་མས་ཤེས་པ”ཟེར་བའི་བདེན་
དོན་ནམས་ཡང་སྐྱར་བཤད་ཐོག, ངང་རྒྱུད་རིང་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་དོན་དེ་ཚོ་འབྲེལ་
བཤད་བྱེད་རྒྱ་དེ་ནི, ཁྱོད་མཐུན་དེ་ཚོར་མར་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་གསེལ་གཏོང་རྒྱུ་
ཐབས་ཤེས་ཡག་ཤོས་ཅིག་རེད།

2. གྱུ་ཚྭ་གསར་རིང་ལུགས་ལམ་ལུགས་འོག་གི་ཆང་ཚྭ་

ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་གནད་དོན་སྐོར་

ཁྱོད་མཐུན་འགའ་ཞིག་གིས་ཏང་གིས་རང་རྒྱལ་དུ་སྤྱོད་དབང་ཐོབ་པ་བྱས་པ་དང་...
འབྲེལ, ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་ཀྱང་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དབང་བ་བྱས་པའི་རྗེས་སུ, ཆང་ཚྭ་
ཐོན་སྐྱེད་ཁྱར་བཞིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ནི, བྱེད་སྤངས་མ་འབྲིག་པ་ཅིག་རེད་ཟེར་ཁོ་ཚོ་
བཅད་ནས་བཤད་པ་རེད། ཁོ་ཚོའི་སེམས་ལ་ཏང་གིས་སྐབས་དེ་རང་ལ་ཆང་ཚྭ་ག་ཐོན་
སྐྱེད་མེད་པ་བཟོ་དགོས་ཀྱི་རེད་པས་མ་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེས་མ་ཆད་ཁོ་ཚོས་ཁྱེད་ས་
ལྗུལ་ཆེད་དུ་དང་ཞེན་ཀེ་སིའི་གཤམ་གསལ་གྱི་གསུང་མལ་འདི་ལྟར་དུ་བྲངས་པར་

“ནམ་ཞིག་གྱུ་ཚྭ་གསར་གིས་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་བདག་བཟུང་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ན, ཆང་
ཚྭ་ཐོན་སྐྱེད་དེ་མེད་པ་ཆགས་འཁྲོ་བ་དང, ཐོན་རྗེས་གིས་ཐོན་སྐྱེད་པར་དབང་རྒྱས་
བྱེད་པ་དེའང་དེ་དང་ཆབས་ཅིག་དུ་མེད་པ་ཆགས་འཁྲོ་གི་རེད།”^①

ཁྱོད་མཐུན་དེ་ཚོས་ཁྱད་དེ་ནོར་བ་རེད།

ང་ཚོས་ཞེན་ཀེ་སིའི་གྱུ་ཚྭ་གསར་དེ་ལ་དབྱེ་ཞིབ་ཅིག་བྱེད་དགོས། ཞེན་ཀེ་སིའི་གྱུ་
ཚྭ་གསར་དེ་ཏ་ཅང་གསལ་པོ་ཅིག་ཡིན་པས་མ་མི་རུང, གང་ཡིན་ཟེར་ན? དེའི་ནང་དུ་

① 《དུབ་ཡིན་ལ་དགག་པ་བརྒྱབ་པ》。《མར་ཁེ་སི་དང་ཞེན་ཀེ་སིའི་གསུང་མལ》ཀྱི་ཡིག་པར་
གཞིའི་དེབ་ 20 པའི་གོག་ཏེ་ 307 པར་གསལ། — ལྷ་ཡིག་དུ་རྒྱུར་མཁན་གི་མཆན་